

Kašička, František

Soubor tří feudálních sídel a dvorce v Kestřanech u Písku

Archaeologia historica. 1987, vol. 12, iss. [1], pp. 331-343

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139705>

Access Date: 30. 11. 2024

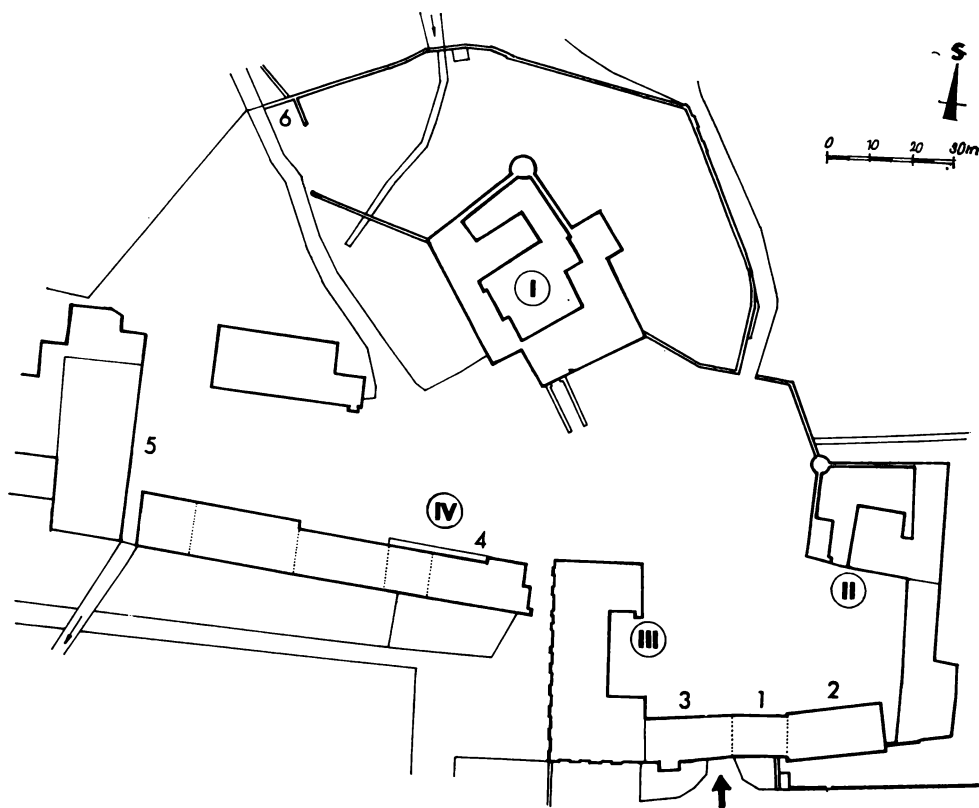
Version: 20241016

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

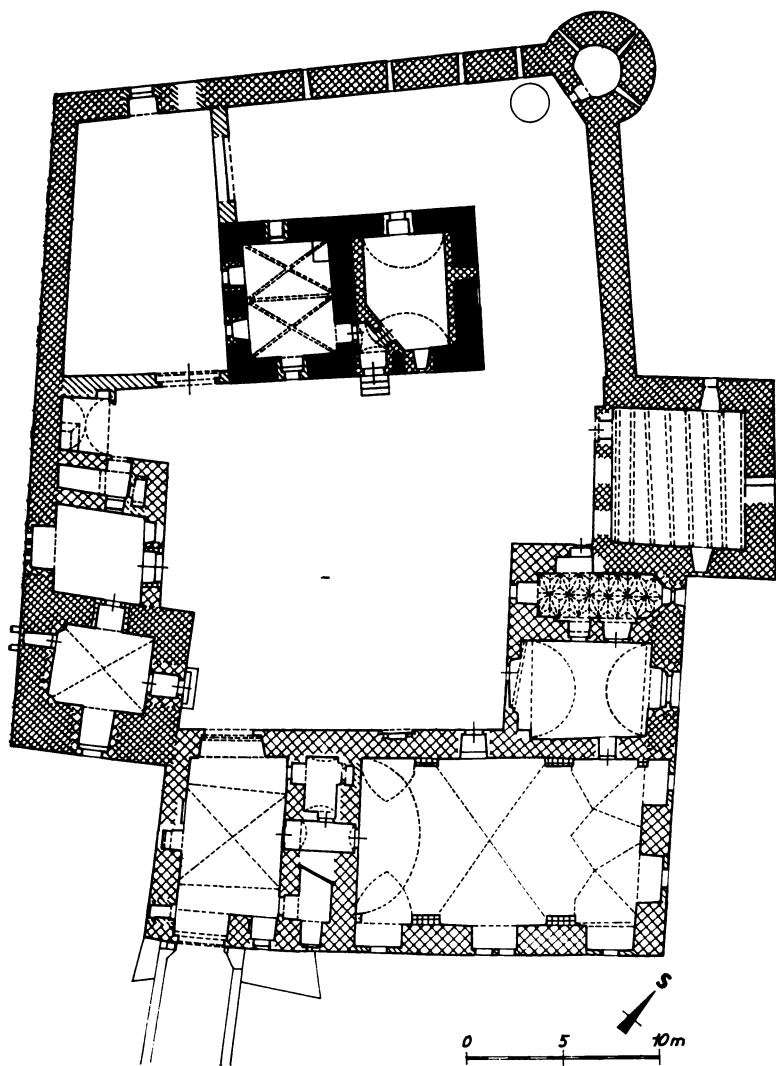
Soubor tří feudálních sídel a dvorce v Kestřanech u Písku

FRANTIŠEK KAŠIČKA

Soubor feudálních sídel s dvorcem v Kestřanech u Písku je v dochované historické stavební produkci tohoto druhu u nás zcela výjimečný. Není tomu pouze pro počet těchto sídel na jednom místě — je známo, že vладыckých sídel bylo na české vesnici někdy současně šest až sedm, dvě-tři tvrze tu rovněž nebyly zvláštní výjimkou.¹ (Kašička 1984, 7). Jedinečnost souboru v Kestřanech spočívá zejména v dochovaném historickém organismu s cennými doklady postupného narůstání od 13. století až do nedávné minulosti.

Obr. 1. Kestřany — celková orientační situace souboru: I. Horní tvrz, II. Dolní tvrz, III. zámek, IV. hospodářský dvůr. 1 — středověká hospodářská budova, 2 — bývalá renesanční sladovna, 3 — renesanční budova dnešních stájí, 4 — bývalá ratejna a vepřín, 5 — barokní stodola, 6 — horní brána. (F. Kašička)

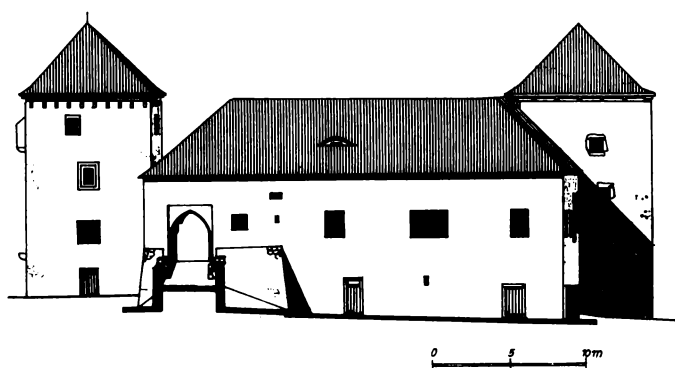

Obr. 2. Kestřany — půdorys přízemí Horní tvrze ve stavebně historické analýze, stav r. 1986 — vybouření dodatečných příček a mezistropů. Černé značeno raně gotické zdivo „purkrabství“ husté a řídké mřížky značí 2 pozdější gotické fáze, ostatní zdivo je renesanční a mladší. (F. Kašíčka)

Stavební vývoj tohoto souboru je dnes možno s využitím historických písemných a ikonografických pramenů a s jejich konfrontací s výsledky povrchového průzkumu poměrně spolehlivě rekonstruovat a tím významně rozšířit, doplnit a upřesnit, případně opravit názory a vývoody starší literatury.² Nejstarším článkem souboru je tzv. Horní tvrz, jejíž vznik souvisel patrně s budováním manské soustavy v okolí královského města a hradu — Písku. Jádrem tvrze je budova tzv. „purkrabství“, kterou datuje žebrová klenba z cihelných tvarovek na žulových konzolách do sklonku rané gotiky období Václava II. (Kašíčka 1977, 86—89; 1978, 11—17). Jako feudální sídlo se však Kestřany v pramenech objevují až k r. 1315 v přídomku šlechtických příznivců dominikánského kláštera v Písku — Alberta z Kestřan a v r. 1338 jeho tří

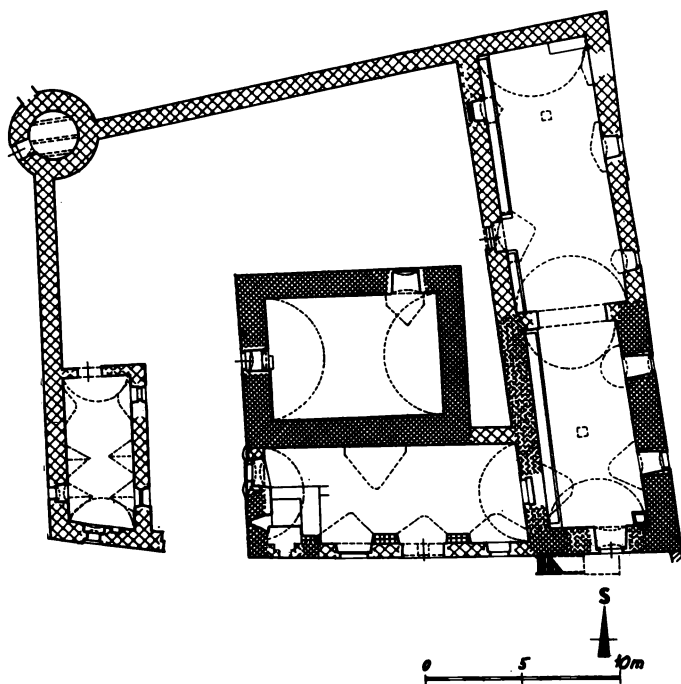
synů — Michala, Šimona a Bartoloměje (Sedláček, VII, 243). Z hlediska rekonstrukce dalšího vývoje keštránských feudálních staveb je důležitý proces rozrodu a rozpad tohoto původního rodu. Po polovině 14. stol. se do držení jednotlivých dědických dílů statku dostali koupěmi, výprosy u královského dvora, případně náhradami za neplacené dluhy, jedinci a rody, jež s původní vladickou rodinou nebyly v příbuzenském poměru. Všechny tyto okolnosti vedly ještě v předhusitské době jednak k výstavbě dalších dvou obytných věží v rámci Horní tvrze a jednak k nedalekému založení další tvrze zvané Dolní. Jejím nejpravděpodobnějším stavebníkem byl zřejmě Mikuláš, syn Michala z Keštran, který se připomíná se dvěma bratry roku 1354 a je podle A. Sedláčka totožný s Mikulášem Barochem, členem manského senátu dvorského soudu.

Dnešní tzv. Dolní — „barochovská“ — tvrz, jejíž sídelní funkce trvala asi jen jedno století, zřetelně prozrazuje dvě základní středověké stavební etapy. Starším celkem je především třípatrové věžové jádro — obytná věž — ohražená původně asi převážně jen dřevěným opevněním. Sondy při nároží čelní-

Obr. 3. Keštrany — čelní průčelí Horní tvrze před započatím zabezpečovacích prací a rekonstrukce. (F. Kašička)

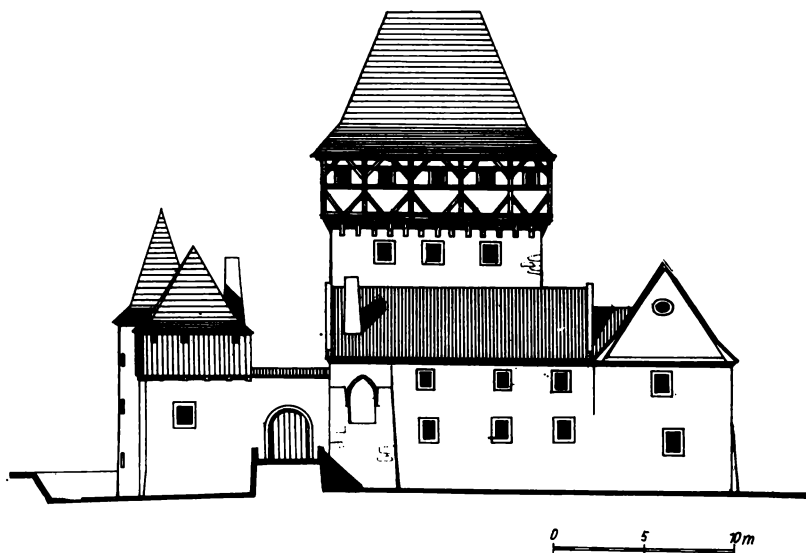
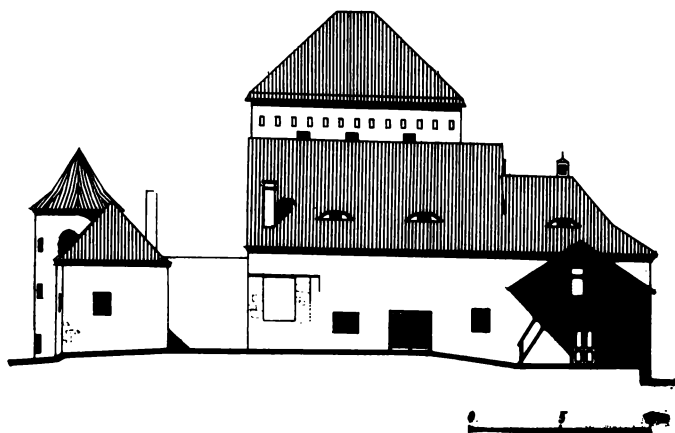
ho křídla prozradily, že součástí původního celku byl ještě menší vstupní útvar, patrně nižší věžová branka čtvercového půdorysu, přístupná po stoupajícím mostku přes příkop. Ke staršímu útvaru příslušel zřejmě i jižní díl, nebo alespoň část obvodu dnešního východního křídla. Vývojovou složitost tohoto křídla dokládají vertikální a horizontální úskoky zdí i jeho vybočení v úrovni 1. patra, které by svědčilo o etapové výstavbě. Podlaží obytné věže měla trámové stropy, dva prevetové arkýřky na její severní stěně ústily patrně přímo nad původní příkop, dosahující asi až k patě této strany objektu. Při rozboru věžového jádra nemohou uniknout nápadné podobnosti s věžemi a hradebním pláštěm tvrze Horní, které dokládají časovou příbuznost doby vzniku těchto objektů. Nápadná je již řádkovaná vazba zdí, příbuzné konstrukce

Obr. 4. Kestřany — půdorys přízemí Dolní tvrze ve stavebně historické analýze, stav 1986. Husté a řídké mřížky značí 2 gotické stavební fáze, ostatní zdivo je renesanční a mladší. (F. Kašíčka)

prevetových arkýřů a zvláště výskyt sedlových portálů, které jsou zjevně dílem téže kamenické skupiny. Do jisté míry jsou podobné i síly základních konstrukcí. Dnešní hradební obvod Dolní tvrze s východním křídlem a severozápadní válcovou věžičkou náleží pak zjevně k mladší stavební etapě a to nejspíše době husitské — poděbradské.³ Charakter cihelné valené klenby s hrotivými lunetami řadí dodatečnou přístavbu v jihozápadním koutě hradby rovněž do pozdní gotiky, pozdně gotické je ve fragmentech zřejmě i obvodové zdivo čelního křídla, v němž zanikla starší branka.

O třetím základním majetkovém celku v Kestřanech s tzv. druhou dolní tvrzí je archivních zpráv nejméně. Kolem r. 1490 ji bezpečně drželi bratři Jan a Vojslav z Kestřan, představující zřejmě samostatnou držitelskou linii,

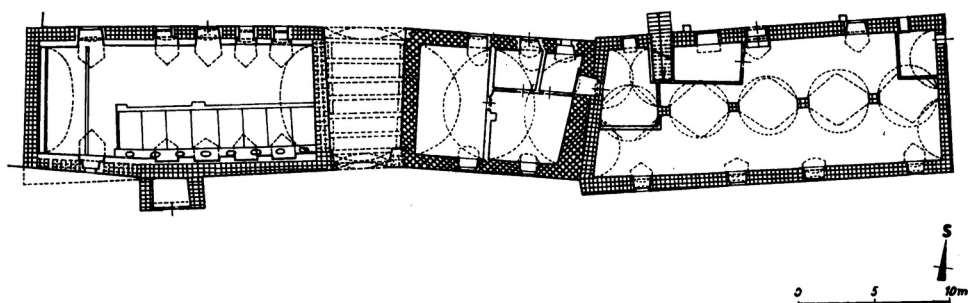
Obr. 5. Kestřany – čelní průčelí Dolní tvrze před započatím zabezpečovacích prací a rekonstrukce po-doby v 16. stol. (F. Kašíčka)

jejíž předky nelze dnes zjistit. Někdy v této době si oba bratři mezi sebe rozdělili třetí tvrz a společnou část vesnice. Pro určení polohy patrně nejmladší a stavebně méně náročné třetí tvrze je významná pasáž kupní smlouvy z r. 1491⁴, z níž vyplývá, že poslední tvrz musela ležet v nevelké vzdálenosti od tvrze Horní tak, aby vodní strouha mohla přirozeným spádem napájet oba jejich příkopy. Z této situace vychází poloha zaniklé třetí tvrze do oblasti dnešních předních hospodářských budov a zámku.

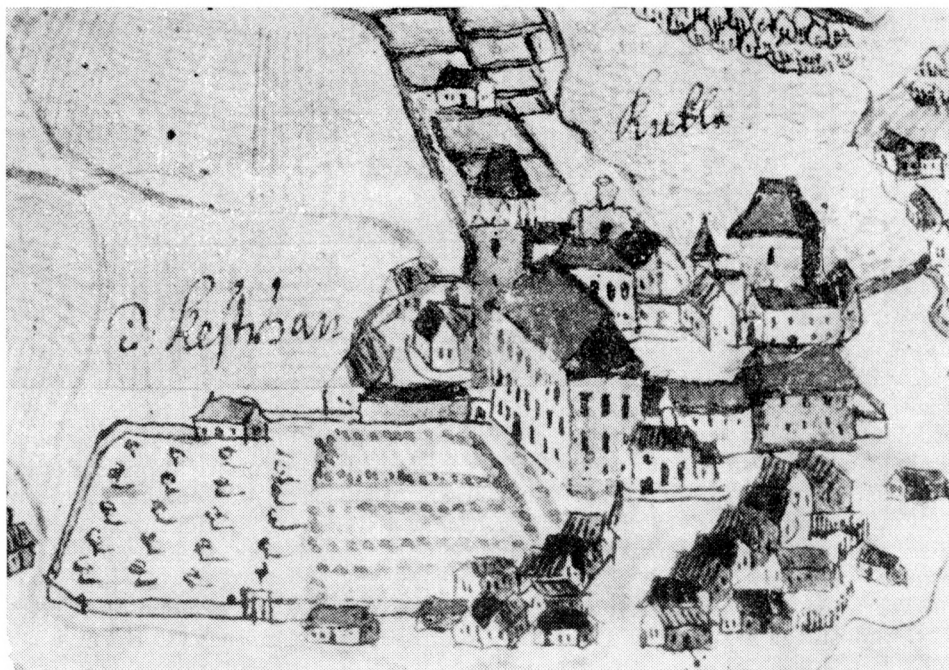
Existence tří kestránských tvrzí předpokládala ve středověku do určité míry samostatná hospodářská zázemí. Poplužní dvůr s mlýnem k Horní tvrzi je uváděn jmenovitě v r. 1446 a 1457. Rovněž při Dolní tvrzi se k r. 1475 zmiňuje dvůr s poplužím — u obou případů není však jasné v jakém místním

i právním vztahu byly tyto dvorce k vlastním tvrzením. U třetí se v pozdním středověku dvůr výslovně neuvádí, což však vzhledem k povaze pramenů jeho existenci nevylučuje.

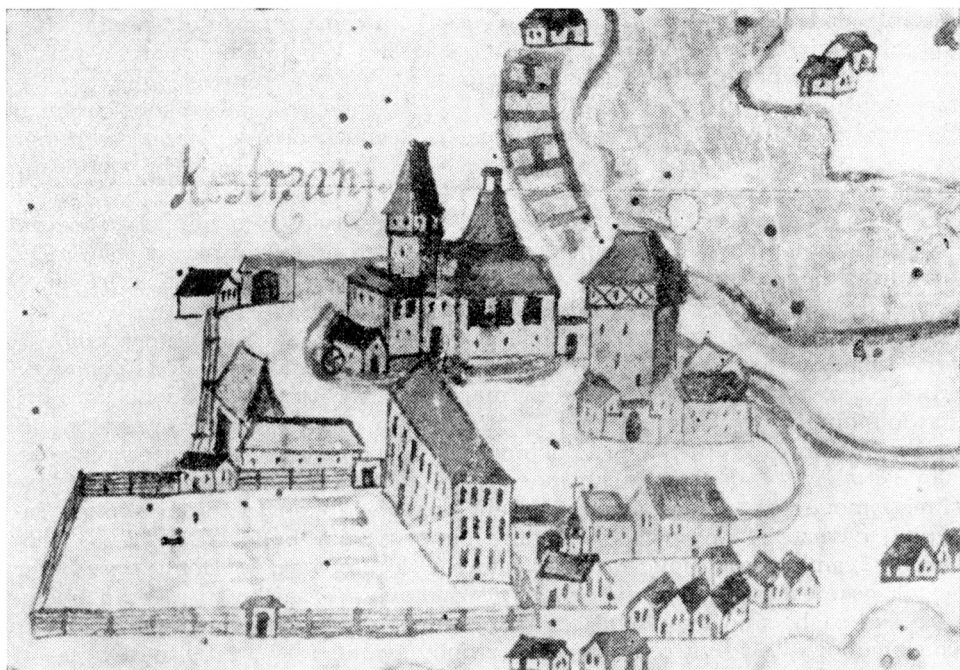
V 90. letech 15. stol. získává postupně všechny tři šlechtické tvrze i hospodářské příslušenství a řadu poddanských usedlostí v Kestřanech příslušník významného panského rodu Jindřich ze Švamberka, zástavní držitel královského panství Zvíkov. Za sídelní objekt byla Švamberky zvolena nejvýstavnější tvrz Horní a vzápětí nákladně přestavována a přizpůsobována dobovému komfortu. Pisemné doklady o těchto úpravách sice chybí, ale dochovaný stav dokládá pozdněgotickou výstavbu rozlehlého čelního paláce a přilehlého křídla

Obr. 6. Kestřany – přední hospodářské budovy, půdorys přízemí ve stavebně historické analýze. Šikmé mřížky značí zdívo gotické, mřížky kolmé ke konstrukci – renesanční, ostatní mladší. Přerušovaná šrafura označuje zařazení hypotetické. (F. Kašíčka)

Obr. 7. Kestřany – anonymní pohledová mapa souboru z let 1700–1710 (Vs Protivín, A 22).

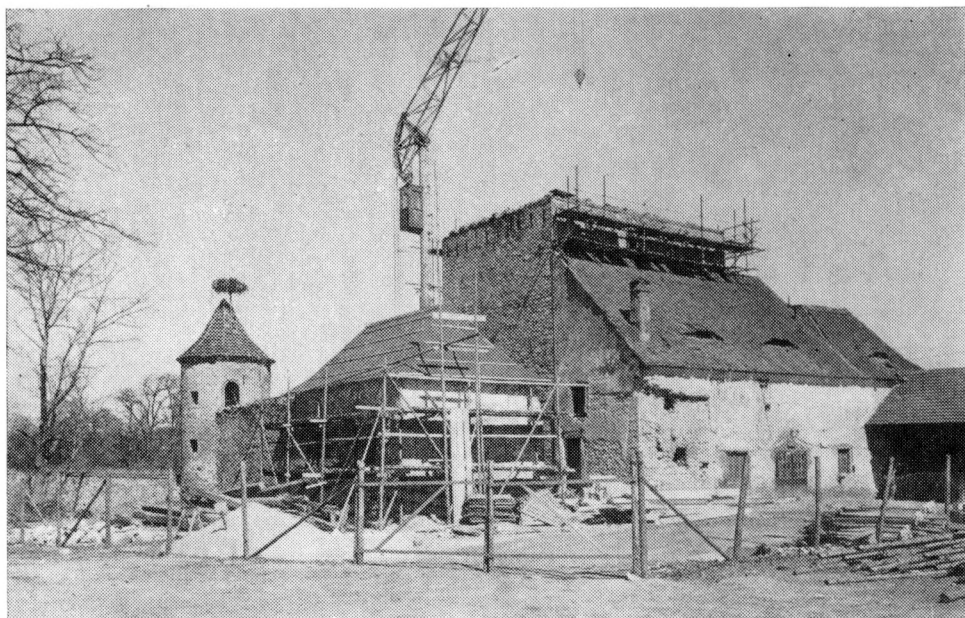
Obr. 8. Kestřany – Pohledová mapa souboru od M. Stranského z r. 1710 (Vs Protivín, A 31).

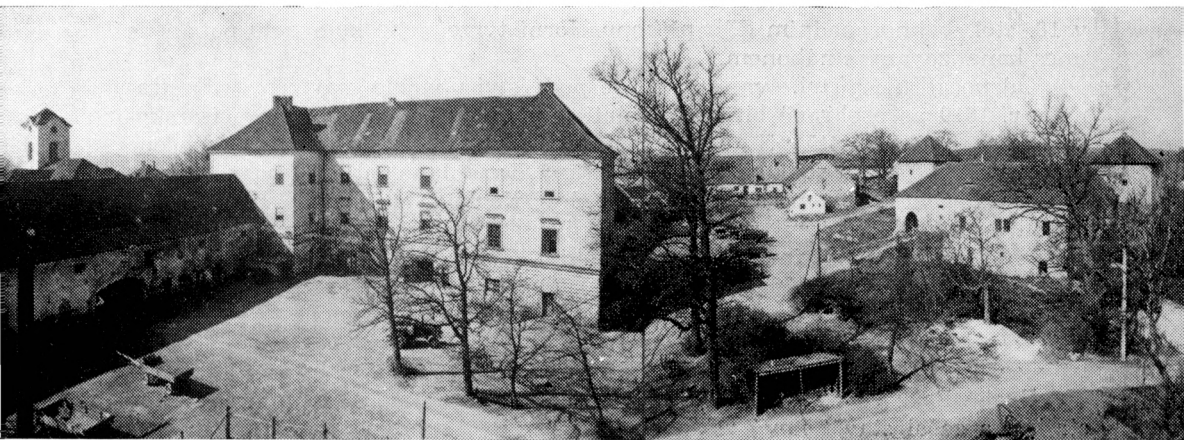
Obr. 9. Kestřany – Horní tvrz při pohledu z 2. patra zámku, stav před započatím zabezpečovacích prací. Sondy zachytily fragmenty trojdielných oken čelního paláce, na nárožní věži dochovány kapsy vzpěr bývalé hrázdné nástavby. (Foto V. Uher)

s kaplí pod sklípkovou klenbou. Současně musíme s jistotou předpokládat urychlené sjednocení dominikálního hospodářství k jedinému dvorci a příslušné technické úpravy. S tím souvisí zejména pozdějšími prameny doložená adaptace opuštěné Dolní tvrze na pivovar. Podle záznamu švamberského archiváře Břežana z počátku 17. stol. vařilo se na Kestřanech pivo ze sladu dováženého ze Zvíkova již kolem r. 1508 (Zíbrt, 1908). Vytvoření jediného poplužního dvora potvrzují pak další deskové zápisy z r. 1541 a zejména z r. 1584, kde se jmenuje jediná tvrz „tak jakž sama ve svém vlastním vohrazení“ a dále „při též tvrzi pivovar, sladovna, spilka se vším nádobím pivovarským“. Dále se jmenují poplužní dvory — „první dvůr při tvrzi Kestřanské ležící, druhý slove novej...“, 10 rybníků, mlýn a při něm pila.⁵

Nejstarším dochovaným hospodářským objektem souboru, který mohl být ještě součástí třetí tvrze, jeví se východní díl dnešní průjezdní budovy od návsi obce, mající na pohledových mapách z počátku 18. stol. dosud samostatnou hmotu s vyšší střechou. Uvnitř tohoto dílu se zachoval později přepříčkový prostor pod nepravidelnou valenou klenbou se zahrocenou výsečí nad vstupem ze dvora. Dalším snad ještě středověkým fragmentem je úsek silné lomové zdi, neorganicky narážející na čelo budovy dnešní sýpky. Tato sýpka, navazující po východní straně na průjezdní budovu, je zjevně renesanční švamberskou novostavbou sladovny k pivovaru v Dolní tvrzi, který se tak osamostatnil od dovozu sladu ze Zvíkova. Ve sníženém přízemí budovy je dosud zachováno dvoulodní sládové humno, zaklenuté renesanční hřebínkovou klenbou. Ve zdivu renesanční — z doby švamberské výstavby dvora — je rovněž dnešní stáj mezi průjezdem a zámekem, vykračující směrem ke kostelu na návsi drobným rizalitem s klíčovou střílnou na východním boku. Nejistota o renesančním původu je zde pouze v úseku průčelí zdi mezi rizalitem a zámekem, který byl možná dodatečně vyrovnán do jižní fronty zámecké budovy.

Obr. 10. Kestřany — Dolní tvrz v průběhu zabezpečovacích prací. (Foto V. Uher)

Obr. 11. Kestřany – panoramatický pohled z věže Dolní tvrze na gotické a renesanční přední hospodářské budovy, zámek, dvůr a Horní tvrz. (Foto V. Uher)

Obr. 12. Kestřany – pohled na jižní křídlo hospodářského dvora s bývalou ratejnou a vepřínem, patrně renesančního původu, mladší teletník, klasicistní šrotovnu a barokní stodolu. (Foto V. Uher)

Renesančního původu byla v této přední části dvora snad i budova ve vysunutém obvodu dnešního otevřeného přístřešku mezi bývalou sladovnou a Dolní tvrzí. Objekt však již počátkem 18. stol. neexistoval.

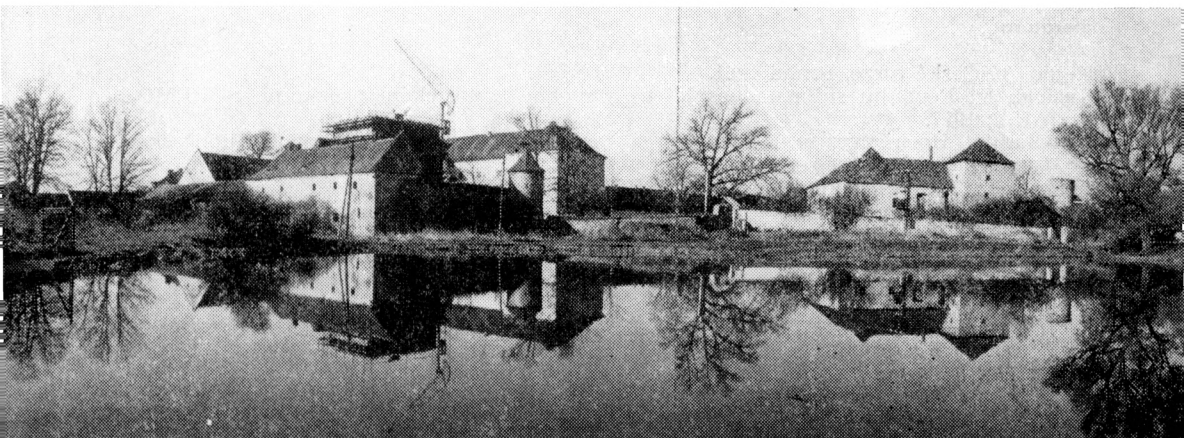
Zatímco východní díl areálu s Dolní tvrzí a sladovnou byl vyhrazen provozu pivovaru, vlastní dvůr při tvrzi zabíral asi území od průjezdního křídla, přes půdorys zámku do východní poloviny dvora dnešního. Jmenovaný mlýn byl patrně již tehdy totožný s izolovanou mlýnskou budovou, stojící ještě

v 18. stol. v jihozápadním dílu příkopu Horní tvrze, jejíž kolo bylo poháněno dnes kanalizovaným náhonem.

Od počátku 17. stol. švamberské hospodářství upadalo, navíc byly Kestřany v r. 1619 po prohrané bitvě u Záblatí přepadeny a vydrancovány císařskými husary, takže ještě při dělení pozůstalosti v r. 1652 je panství označeno jako zpustlé. Tohoto roku připadly Kestřany dceři Jana ml. Viléma ve Švamberka Františce Polyxeně a jejímu manželovi Karlovi, hraběti z Paarů. V dílčí ceduli⁶ se při Horní tvrzi nadále uvádí pivovar ve tvrzi Dolní, naproti němu sladovna s příslušenstvím. Při Horní tvrzi — „zámku“ — byla vinopalna se dvěma kotli a mlýn o třech složeních, pustý následkem stržení hráze rybníka, jehož vodou byl poháněn. Vlastní dvůr byl postaven z kamene, ale ve střeších sešlý, s koňskými stájemi, kravskými chlévy a jednou stodolou. (Chovaly se zde tehdy 4 klisny, 8 volů, 40 dojnic, 20 telat a 30 prasat.)

Hrabě Paar věnoval vzápětí blíže neurčenou částku na obnovu zpustlého statku⁷ a začal stavět nový rozlehlý sídelní zámek, pod jehož půdorysem zanikly jistě některé starší hospodářské budovy a snad i pozůstatky bývalé třetí keřtřanské tvrze. Výsledky povrchového stavebně historického průzkumu zámku ukázaly, že se jedná o raně barokní novostavbu bez použití nějakého staršího uceleného organismu. Hospodářský dvůr s dlouhou přízemní budovou po západní straně nového zámku a s příčnou průjezdní stodolou však zřejmě ve svém rozvrhu nadále přetrval z doby renesanční výstavby. Předbarokní původ hospodářského křídla s bývalou ratejnou a dnešním vepřínem potvrzuje situace v dotyku se zahradní zámeckou frontou, která existuje již na pohledových mapách z doby kolem r. 1700,⁸ tedy z doby, kdy zámek ještě sloužil jako reprezentační sídlo majitele panství. Raně barokní paarovská výstavba by jistě respektovala monumentální zahradní průčelí svého nového zámku, pozdější zásahy po vzniku jmenovaných map neměly již důvod na staré situaci něco měnit, protože zpola využitý zámek sloužil potom již jen jako obydlí vrchnostenského úředníka.

Koncem 17. století projevil o oblast zájem kníže Ferdinand Schwarzenberg a dal si provést svým komisařem J. B. Bořkem důkladný popis a odhad keřtřanského panství,⁹ v němž lze podrobně sledovat stav a účel jednotlivých objektů opětně upadajícího hospodářství. V obsahu se objevují starší tvrze a nový zámek, v popisu hospodářských budov lze rozeznat budovu sladovny, která měla kamenný sladový štok a nahoře pět špatných nepravidelných pokojů a sýpku na sladové obilí. Stavební sladovny, stejně jako objekty Dolní dvůr i Horní tvrze vyžadovaly podle odhadu značný náklad na opravu. Keřtřanský a stáje při zámku obsahoval tehdy dvě zničené ratejny, dvě stodoly, zděné kravíny a stáje, jejichž střechy byly kryty šindelem. Mlýn s pilou stál nadále v příkopu Horní tvrze a byl dosti zničený, se špatnými střechami a půdami. Kníže Schwarzenberg koupil panství r. 1700 a začal ihned realizovat nutné opravy, k nimž se zachoval podrobný soupis. Na počátku 18. stol. byly pro potřebu nové vrchnosti pořízeny již zmiňované pozoruhodné pohledové mapy nově získaných panství na Písecku, které jedinečným způsobem zachycují tehdejší situaci v rozmezí několika let, s dosud středověkými hrázděnými nástavbami a strmými střechami obou dnešních tvrzí a s vnější podobou všech tehdejších objektů souboru. Celé následující období schwarzenberského panství charakterizuje soustavné rozšiřování a zlepšování hospodářství, často však na úkor historických a architektonických hodnot bývalých feudálních sídel, které je vcelku podrobně sledovatelné jak z archivních pramenů, tak z dochované podoby objektů. Z nejnovějších akcí lze připomenout rozšíření velkostatku v průběhu 18. stol. do dnešní půdorysné rozlohy, dílčí užitkové přestavby obou

Obr. 13. Kestřany — panoramatický pohled na soubor dvou tvrzí a zámku od severovýchodu. (Foto V. Uher)

dochovaných středověkých tvrzí a odbourání chodbového traktu raně barokního zámku.

V současné době jsou objekty tvrzí a zámek v operativní správě Okresního muzea v Písku. Tvrze jsou zčásti staticky zajištěny a přikračuje se k postupné architektonicko-památkové rehabilitaci bývalých feudálních sídel s předpokladem, že celý soubor bude ve výhledu vyhrazen rozsáhlé expozici, věnované dějinám života a hmotné kultury jihočeské vesnice.¹⁰

Poznámky

- 1 6 vladických statků nacházíme ve 14. stol. např. v Hořešovicích na Slánsku, 7 v Krpech na Mladoboleslavsku, 2—3 tvrze v Neumětělech na Mělnicku, v Bezně u Mladé Boleslavi nebo ve Veleni na dnešním okrese Praha-východ.
- 2 Stavebně historické průzkumy souboru provádějí od r. 1974 pracovníci stř. 03 SÚRPMO Praha — ved. úkolu Dr. D. Líbal, zodpovědný zpracovatel ing. arch. F. Kašíčka, archivní prameny Dr. L. Lancinger. Starší povrchové průzkumy doplňují při současné realizaci rekonstrukčních prací průzkumy hloubkové.
- 3 D. Menclová pokládá kruhový půdorys věžičky Dolní tvrze oproti oblé, plošně seříznuté věži tvrze Horní za důležitý argument pro tvrzení o větším stáří prvé. Tento argument se nezdá být průkazný. Výrazný je rozdíl ve velikosti a síle obvodového zdíva obou útvarů, okosení věže Horní tvrze bylo zřejmě vyvoláno situací staré studny. Za jeden z hlavních důvodů našeho časového zařazení těchto pevnostních článků nutno pokládat zmíněné podobnosti a vazby hradebního pláště Horní tvrze s věžovým jádrem tvrze Dolní.
- 4 DD 6, s. 173 — výpis Dr. Lancingera.
- 5 Velkostatek (Vs) Orlík, sign. VII G beta 1/b, s. 73. — výpis Dr. Lancingera.
- 6 DZV 308, lit. A 20, 22, 23.
- 7 RA Paarů, sign. A XIII 144.
- 8 a) Mapa panství Drahonice, Kestřany a Skočice, s.d. (1700—1710) bez podpisu, graf. měř. 1 míle, Vs Protivín, č. A 22.
b) Mapa panství Kestřany a Skočice, s.d., před r. 1710, bez podpisu a měřítka, Vs Protivín, č. A 23.
c) Mapa panství Drahonice, Kestřany, Protivín a Křešovice, 1710, Max. Stránský, graf. měř. 1,5 míle, Vs Protivín, č. A 31.
- 9 Vs Protivín, sign. 1A alfa 4e/l, ad 2,4.
- 10 Dílčí rekonstrukční úpravy Horní tvrze jsou realizovány podle projektu SÚRPMO Praha.

Literatura

- Hejna A., České tvrze, Praha 1961.
Kašička F., Feudální sídla na vesnici ve stavebně historickém průzkumu SÚRPMO AH 2, 1977.
Kašička F., Horní tvrz v Kestřanech — příspěvek ke stavební podobě jihočeské tvrze, Památky a příroda 1/1978.
Kašička F., Tvrze středních Čech, KSSPPOP Praha, 1984.
Menclová D., České hrady I—II, Praha 1972.
Sedláček A., Hrady, zámky a tvrze království českého, VII, 1898.
Zíbrt Č., Z dějin zámku a panství Zvíkova, 1908.

Zusammenfassung

Das Ensemble dreier Feudalsitze und eines Gehöfts in Kestřany bei Písek

Die Bauentwicklung eines einzigartigen Ensembles dreier Feudalsitze und eines Gehöfts in Kestřany bei Písek kann man heute im Zuge der Konfrontation schriftlicher und ikonographischer Quellen mit der Oberflächenerkundung relativ verlässlich rekonstruieren. Die Entstehung der ältesten sogenannte Oberen Feste hing offenbar mit dem Aufbau eines Mannen-Systems in der Umgebung der königlichen Stadt und Burg Písek zusammen; ihr Kern ist das frühgotische Gebäude der „Burggrafenschaft“ mit Rippengewölbe aus Ziegeln. Nach der Mitte des 14. Jahrhunderts kam es infolge der Verzweigung des Geschlechts und seines Zerfalls zum Aufbau weiterer Wohntürme im Rahmen der Oberen Feste und zur Gründung einer neuen, der Unteren Feste. Der dreistöckige Kern der Unteren Feste mit Turmpforte war in der jüngeren mittelalterlichen Bauphase von einer gemauerten Burgumfassung mit zylindrischem Türmchen umgeben. Über die dritte Feste von Kestřany, die einwandfrei erst um das Jahr 1490 erwähnt wird, gibt es am wenigsten Archivberichte; ihre Lage hat man im Gebiet des heutigen Schlosses und der wichtigen Wirtschaftsgebäude zu suchen. Die Existenz dreier Festen setzt im Mittelalter selbständige Wirtschaftshinterländer voraus, die seit der Mitte des 15. Jahrhunderts von Quellen belegt sind. Noch vor dem Ende dieses Jahrhunderts wurden die einzelnen Ganzen in der Hand Jindřichs von Svamberk vereinigt, des Pfandhalters der königlichen Herrschaft Zvíkov. Die Herren von Svamberk begannen bald einen repräsentativen Umbau der Oberen Feste mit einem geräumigen Frontpalast und einer Kapelle mit Kellerwölbung. Die verlassene Untere Feste wurde in eine Bierbrauerei verwandelt und die baulich offenbar anspruchsvollste dritte Feste ging im vereinigten Meierhof auf. Die Schaffung eines einzigen Gehöfts belegen mehrere Inschrifttafeln und zu den ältesten erhaltenen Wirtschaftsobjekten gehört der mittelalterliche Teil des frontalen Durchfahrtsgebäudes mit der anliegenden Mälzerei und dem heutigen Stall; sowie offenbar auch ein Teil des Flügels mit der Gesindestube in der westlichen Nachbarschaft des Schlosses. Ein Bestandteil des Gehöftbetriebs mit Bierbrauerei war auch eine Mühle mit Sägewerk, die im 16. Jahrhundert verfiel. Die Svamberker Wirtschaft, überdies wurde Kestřany im Jahr 1619 nach der verlorenen Schlacht bei Záblatí von kaiserlichen Husaren geplündert, so daß dieser Ort bei der Teilung der Hinterlassenschaft im Jahr 1652 als wüst bezeichnet wird. Der neue Eigentümer Graf Paar erneuerte das Gut jedoch bald und begann gleichzeitig ein umfangreiches Barockschloß zu bauen. Im Jahr 1700 kaufte Fürst Schwarzenberg die abermals verfallende Herrschaft und die folgende Zeit war von systematischen Erweiterungen und Verbesserungen des Wirtschaftens gekennzeichnet, die sich sowohl aus Archivbeschreibungen, Rechnungen und einzigartigen Ansichtsmappen als auch nach der erhalten gebliebenen Form der Objekte in Einzelheiten verfolgen lassen. Gegenwärtig ist man an die sukzessive architektonisch-denkmalkundliche Rehabilitierung des Ensembles mit der Absicht herangetreten, dieses in Zukunft für eine Ausstellung der Geschichte des Lebens und der materiellen Kultur des südböhmischen Dorfes auszuwerten.

Abbildungen:

1. Kestřany — Gesamtorientierung der Situation des Ensembles: I. Obere Feste, II. Untere Feste, III. Schloß, IV. Wirtschaftshof. 1 — mittelalterliches Wirt-

- schaftsgebäude, 2 — ehemalige Mälzerei aus der Renaissance, 3 — Renaissancegebäude der heutigen Stallungen, 4 — einstige Gesindestube und Schweinestall, 5 — barocke Scheune, 6 — oberes Tor (F. Kašička).
2. Kestřany — Grundriß des Erdgeschosses der Oberen Feste in baugeschichtlicher Analyse, Stand 1986 nach Entfernung der nachträglichen Querbalken und Zwischendecken. Schwarz bezeichnet ist das frühgotische Gemäuer der „Burggrafenschaft“, die dichten und schütterten Netze bedeuten die beiden späteren gotischen Bauphasen, das sonstige Mauerwerk stammt aus der Renaissance oder ist noch jünger (F. Kašička).
 3. Kestřany — Stirnwand der Oberen Feste vor Beginn der Sicherungsarbeiten und Rekonstruktion der spätgotischen Bauform (F. Kašička).
 4. Kestřany — Grundriß der Unteren Feste in baugeschichtlicher Analyse, Stand 1986. Die dichten und schütterten Netze bedeuten zwei gotische Bauphasen, das übrige Mauerwerk stammt aus der Renaissance oder ist noch jünger (F. Kašička).
 6. Kestřany — vorderes Wirtschaftsgebäude, Erdgeschoßgrundriß in baugeschichtlicher Analyse. Schräge Netze bedeuten gotisches Mauerwerk, senkrecht zur Konstruktion stehende Netze Mauerwerk aus der Renaissance, sonst jüngeres Mauerwerk. Unterbrochene Schraffen bedeuten eine hypothetische Einreihung (F. Kašička).
 7. Kestřany — anonyme Ansichtsmappe des Ensembles aus den Jahren 1700—1710 (Vs Protivín, A 22).
 8. Kestřany — Ansichtsmappe des Ensembles von M. Stránský aus dem Jahr 1710 (Vs Protivín, A 31).
 9. Kestřany — Obere Feste bei dem Blick aus dem 2. Stockwerk des Schlosses, Stand vor Beginn der Sicherungsarbeiten. Die Sonden erfaßten Fragmente der dreiteiligen Fenster des Frontpalastes; am Eckturm erhalten gebliebene Taschen der Streben des Fachwerkaufbaus (Foto V. Uher).
 10. Kestřany — Untere Feste im Laufe der Sicherungsarbeiten (Foto V. Uher).

